

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

ODLUKA

Zahtjev br. 52204/14
Braco BEGOVIĆ
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući 3. ožujka 2020. u odboru u sastavu:

Krzysztof Wojtyczek, *predsjednik*,

Armen Harutyunyan,

Pere Pastor Vilanova, *suci*,

i Renata Degener, *zamjenica tajnika Odjela*,

uzimajući u obzir gore navedeni zahtjev podnesen 11. srpnja 2014. godine, uzimajući u obzir očitovanje koje je dostavila tužena Vlada i odgovor na očitovanje koje je dostavio podnositelj zahtjeva, nakon vijećanja odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

1. Podnositelj zahtjeva, g. Braco Begović, hrvatski je državljanin, rođen je 1951. godine i živi u Zagrebu. Podnositelja zahtjeva pred Sudom je zastupao g. D. Krtić, odvjetnik iz Osijeka.

2. Hrvatsku Vladu („Vlada“) zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

I. OKOLNOSTI PREDMETA

3. Činjenično stanje predmeta, kako su ga iznijele stranke, može se sažeti kako slijedi.

4. Dana 13. studenog 1996. protiv podnositelja zahtjeva i četiriju drugih osoba podnesena je optužnica Županijskom sudu u Puli („Županijski sud“) zbog zloupotrebe položaja i ovlaštenja na temelju članka 215. stavaka 1., 3. i 5. Krivičnog zakona Republike Hrvatske i krivotvorenja na temelju

članka 206. stavka 1. Krivičnog zakona Republike Hrvatske (Narodne novine br. 25/1977, 50/1978, 25/1984, 52/1987, 43/1989, 8/1990, 9/1991, 33/1992, 39/1992, 77/1992, 91/1992, 32/1993 i 38/1993 – pročišćeni tekst – dalje u tekstu: „Krivični zakon iz 1993. godine“).

5. Podnositelj zahtjeva bio je optužen po dvije točke optužnice. Kao prvo, bio je optužen da je u razdoblju između travnja 1994. i svibnja 1995. godine, kao odgovorna osoba – upravitelj u društvu P.V. – izradio lažne račune na temelju kojih je određena roba navodno kupljena i prodana drugom društvu, S., što je društvu P.V. omogućilo da robu po uvećanoj fiktivnoj cijeni proda Ministarstvu obrane (dalje u tekstu: „Ministarstvo“), s kojim je sklopilo ugovor o kupnji robe (prehrambenih proizvoda). Tako je zajedno s ostalim optuženicima pribavio imovinsku korist u iznosu većem od četiri milijuna hrvatskih kuna (HRK). Druga točka optužnice odnosila se na navodno fiktivne ugovore o uslugama koje je podnositelj zahtjeva sklopio s trećim stranama¹ i na temelju kojih je stekao imovinsku korist u iznosu većem od 50.000,00 kuna.

6. Dana 18. studenog 1996. podnositelj zahtjeva podnio je prigovor protiv optužnice izvanraspravnom vijeću Županijskog suda. Posebno je tvrdio da se navedena kaznena djela mogu okvalificirati kao jedno kazneno djelo iz članka 215. stavaka 1., 3. i 5., u vezi s člankom 206. stavkom 1. Krivičnog zakona iz 1993. godine. Nadalje je tvrdio da nije zaposlenik Ministarstva i da stoga nije mogao počinuti kazneno djelo zloupotrebe položaja i ovlaštenja na štetu Ministarstva. Podnositelj zahtjeva također je osporio činjenična utvrđenja u optužnici.

7. Dana 18. prosinca 1996. izvanraspravno vijeće Županijskog suda odbilo je podnositeljev prigovor, potvrdilo je optužnicu te je predmet uputilo na suđenje. Smatralo je da, uzimajući u obzir utvrđene činjenice, nema nedostataka u pravnoj kvalifikaciji u optužnici. Vijeće je također utvrdilo da, s obzirom na način počinjenja navodnog kaznenog djela na štetu Ministarstva, činjenica da podnositelj zahtjeva nije zaposlenik Ministarstva nije relevantna. Konačno, vijeće je naglasilo da bi se sva činjenična pitanja koja je otvorio podnositelj zahtjeva trebala ispitati tijekom suđenja.

8. Dana 19. veljače 1998., tijekom postupka pred Županijskim sudom, podnositelj zahtjeva obavijestio je raspravni sud da je novi Kazneni zakon (Narodne novine br. 110/1997 – dalje u tekstu „Kazneni zakon iz 1997. godine“) stupio na snagu i da je njime promijenjeno kazneno djelo zloupotrebe položaja i ovlaštenja iz članka 215. stavaka 1., 3. i 5. Krivičnog zakona iz 1993. godine. Ustvrdio je da je slična odredba sada predviđena člankom 337. Kaznenog zakona iz 1997. godine, ali je priroda kažnjivog djela promijenjena. Stoga je od raspravnog suda zatražio da tužiteljstvu naloži da izmijeni optužnicu u skladu s promjenama Kaznenog zakona.

---

¹ Napomena: Tekst odluke Suda u ovom dijelu ne odgovara sadržaju optužnice

9. Dana 5. ožujka 1998. tužitelj je izmijenio optužnicu uz obrazloženje da je Kazneni zakon iz 1997. godine povoljniji za optuženika. Djela je okvalificirao kao kaznena djela iz članka 337. stavaka 1., 3. i 4. (zlouporaba položaja i ovlasti) i članka 311. stavka 1. (krivotvorenje isprava) Kaznenog zakona iz 1997. godine, te je prilagodio tekst optužbi u skladu s relevantnim djelima predviđenim tim odredbama. Činjenični opis u optužnici ostao je nepromijenjen. U pogledu kvalifikacije zlouporabe položaja i ovlasti, u skladu s izmijenjenom optužnicom, i dalje je bilo naznačeno da je podnositelj zahtjeva odgovorna osoba koja je namjerno zloupotrijebila svoj položaj i pribavila značajnu imovinsku korist.

10. Dana 14. travnja 2009. na temelju izvedenih dokaza i činjenica utvrđenih tijekom postupka, tužitelj je dodatno precizirao i izmijenio optužnicu. U izmijenjenoj optužnici, u prvoj točki (vidi stavak 5. ove odluke), navedeno je da su podnositelj zahtjeva i ostali optuženici, djelujući kao odgovorne osobe s namjerom da sebi i drugima pribave značajnu imovinsku korist, zloupotrijebili svoj položaj i ovlasti i na taj način pribavili značajnu imovinsku korist u iznosu od približno 2.900.000,00 kuna. To je djelo kvalificirano kao kazneno djelo iz članka 337. stavaka 1., 3. i 4. Kaznenog zakona iz 1997. godine, dok je tužitelj odustao od zasebne optužbe protiv podnositelja zahtjeva – za krivotvorenje isprava iz članka 311. stavka 1. (vidi stavke 4. - 5. i 9. ove odluke).

11. U drugoj točki izmijenjene optužnice (vidi stavak 5. ove odluke) navedeno je da je podnositelj zahtjeva, kao odgovorna osoba koja je djelovala s namjerom da sebi pribavi značajnu imovinsku korist, zloupotrijebio svoj položaj i ovlasti i na taj način pribavio značajnu imovinsku korist. Vrijednost imovinske koristi koja je navodno pribavljena ostala je nepromijenjena. Pravna kvalifikacija djela također je ostala nepromijenjena, odnosno djelo je bilo kvalificirano kao kazneno djelo iz članka 337. stavaka 1., 3. i 4. Kaznenog zakona iz 1997. godine.

12. Dana 27. svibnja 2009. Županijski je sud proglasio podnositelja zahtjeva krivim po prvoj točki optužnice, a oslobodio ga je optužbi po drugoj točki optužnice. Županijski sud utvrdio je da izvedeni dokazi i činjenice utvrđene tijekom postupka ne ostavljaju mjesta sumnji da su podnositelj zahtjeva i drugi optuženici počinili kazneno djelo iz članka 337. stavaka 1., 3. i 4. Kaznenog zakona iz 1997. godine, prema optužbi po prvoj točki izmijenjene optužnice. Podnositelj zahtjeva osuđen je na kaznu zatvora u trajanju od četiri godine i šest mjeseci. Sud je također naložio oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom na temelju članka 82. Kaznenog zakona iz 1997. godine.

13. Podnositelj zahtjeva uložio je žalbu protiv te presude Vrhovnom sudu Republike Hrvatske, osporavajući ju na raznim činjeničnim i pravnim osnovama. U pogledu pravne kvalifikacije kaznenih djela, ponovio je svoje tvrdnje da nikada nije bio ni na kakvom položaju u Ministarstvu te stoga nije mogao biti odgovoran za uplate koje je Ministarstvo izvršavalo. Također je

tvrdio da djelo iz članka 215. Krivičnog zakona iz 1993. godine postoji samo ako nije počinjeno drugo kazneno djelo, a da optužbe iz optužnice nisu vodile do zaključka da je počinjeno kazneno djelo iz članka 337. stavaka 1., 3. i 4. Kaznenog zakona iz 1997. godine.

14. Dana 6. prosinca 2013. Vrhovni sud Republike Hrvatske potvrdio je prvostupanjsku presudu te je, *proprio motu* postupajući po službenoj dužnosti, prekvalificirao osudu podnositelja zahtjeva u zlouporabu povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. stavka 2. novog Kaznenog zakona (iz 2011. godine) (Narodne novine br. 125/2011 i 144/2012 – dalje u tekstu: „Kazneni zakon iz 2011. godine“), koji je smatrao blažim za podnositelja zahtjeva. Također je smanjio kaznu podnositelja zahtjeva na četiri godine zatvora, uzimajući u obzir, među ostalim, i činjenicu da se na njegovu osudu morao primijeniti blaži zakon.

15. Vrhovni je sud smatrao da činjenična i pravna utvrđenja prvostupanjskog suda nisu bila pogrešna. Naglasio je da nema sumnje da je postupanje podnositelja zahtjeva predstavljalo kazneno djelo iz članka 337. stavaka 1., 3. i 4. Kaznenog zakona iz 1997. godine. Prema mišljenju Vrhovnog suda, suprotne tvrdnje podnositelja zahtjeva bile su pogrešne. U pogledu kontinuiteta mjerodavnih pravnih kvalifikacija djela iz članka 337. stavaka 1., 3. i 4. Kaznenog zakona iz 1997. godine i članka 246. stavka 2. Kaznenog zakona iz 2011. godine, Vrhovni je sud napomenuo:

„Nadalje, budući da je od 1. siječnja 2013. u primjeni novi Kazneni zakon („Narodne novine“ broj 125/11 i 144/12; u nastavku: KZ/11), ovaj je sud postupio prema odredbi čl. 3. st. 3. KZ/11 i utvrdio postojanje pravnog kontinuiteta tako da je činjenično stanje iz izreke [prvostupanjske] presude podvedeno pod biće kaznenog djela iz čl. 246. st. 2. KZ/11. Pri tome treba imati na umu i pravno shvaćanje Kaznenog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj Su-IV k-4/2012-57 od 27. prosinca 2012. o visinama neodređenih vrijednosti koje su zakonsko obilježje kaznenog djela prema kojima je novi Kazneni zakon blaži za počinitelja jer zakonsko obilježje „znatna imovinska korist“, odnosno „znatna šteta“ kod kaznenih djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. st. 2. KZ/11 postoji [samo] kada vrijednost imovinske koristi, odnosno štete prelazi 60.000,00 kuna.“

16. Podnositelj zahtjeva podnio je Ustavnom sudu Republike Hrvatske ustavnu tužbu protiv presude Vrhovnog suda. Pozvao se, *inter alia*, na članke 6. i 7. Konvencije.

17. U pogledu pravne kvalifikacije njegove osude, podnositelj zahtjeva istaknuo je da je članak 215. stavak 3. Krivičnog zakona iz 1993. godine bio primjenjiv samo ako nije bilo počinjeno neko drugo kazneno djelo, što nije bilo predviđeno kasnije člankom 337. stavcima 1. i 3. Kaznenog zakona iz 1997. godine. Međutim, u hrvatskom je kaznenom pravu uvijek bilo priznato načelo da se u slučaju naknadnih izmjena Kaznenog zakona mora primijeniti najblaži zakon. Prema mišljenju podnositelja zahtjeva, tijekom postupka nikad nije objašnjeno zašto je prvobitno bio optužen na temelju Krivičnog zakona iz 1993. godine, a ne na temelju Kaznenog zakona iz 1997. godine.

18. Nadalje, što se tiče primjene članka 246. stavka 2. Kaznenog zakona iz 2011. godine u odnosu na njegovu osudu, podnositelj zahtjeva tvrdio je da članak 291. Kaznenog zakona iz 2011. godine najbolje odgovara članku 215. Krivičnog zakona iz 1993. godine i članku 337. Kaznenog zakona iz 1997. godine. Istaknuo je da je naslov članka 291. Kaznenog zakona iz 2011. godine isti kao i naslov tih ranijih odredbi i da se taj članak nalazi u istom poglavlju Kaznenog zakona o kaznenim djelima protiv službene dužnosti.

19. Prema mišljenju podnositelja zahtjeva, članak 246. Kaznenog zakona iz 2011. godine nije se mogao primijeniti na njegov predmet jer nije postojao kontinuitet između te odredbe i članka 215. Krivičnog zakona iz 1993. godine i članka 337. Kaznenog zakona iz 1997. godine. Tvrdio je da se razlikovalo zaštićeno dobro iz članka 246. Kaznenog zakona iz 2011. godine: tim je člankom bilo zaštićeno gospodarsko poslovanje, dok je člankom 337. Kaznenog zakona iz 1997. godine bilo zaštićeno pravilno obavljanje službenih dužnosti. Osim toga, zabranjeno postupanje iz članka 246. Kaznenog zakona iz 2011. godine bilo je drugačije, pri čemu je ključna razlika bila to što je šteta morala biti uzrokovana osobi o čijim se je imovinskim interesima počinitelj bio dužan brinuti. Podnositelj zahtjeva ustvrdio je da je bio osuđen zbog štete uzrokovane Ministarstvu, iako nije bilo jasno kako je zloupotrijebio povjerenje Ministarstva ili kako je bio dužan osigurati zaštitu njegovih interesa. Konačno, podnositelj zahtjeva tvrdio je da je nalog za oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom bio donesen na temelju članka 82. Kaznenog zakona iz 1997. godine, a ta odredba nije postojala u vrijeme kada je djelo počinjeno.

20. Dana 8. svibnja 2014. Ustavni sud Republike Hrvatske odbio je ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva kao neosnovanu jer je Vrhovni sud pružio dostatno obrazloženje za svoju odluku. Mjerodavni dio odluke Ustavnog suda glasi kako slijedi:

„Ustavni sud napominje da sudovi prilikom odlučivanja o krivnji podnositelja u kaznenom postupku nisu vezani pravnom kvalifikacijom i zakonskim opisom djela [od strane tužitelja] već činjeničnim opisom [predmeta izloženim u optužnici]. U konkretnom slučaju, kazneno djelo koje odgovara činjeničnom opisu djela za koje je podnositelj osuđen postojalo je i u vrijeme važenja KZRH [iz 1993. godine] i u vrijeme važenja KZ/97 i KZ/11. Sudovi su pravilno utvrdili postojanje pravnog kontinuiteta djela i podveli činjenično stanje [prvo] pod biće kaznenog djela iz članka 337. KZ/97, odnosno [zatim] članka 246. KZ/11., što je Vrhovni sud i obrazložio u svojoj presudi na ustavnopravno prihvatljiv način. Konačno, primijenjen je novi [Kazneni] zakon koji je za počinitelja u ovom slučaju blaži.

Dakle, u konkretnom slučaju, tumačenje primjene Kaznenog zakona provedeno je u skladu sa standardom, kojeg je sukladno postojećoj praksi utvrdio Vrhovni sud ...“

21. Odluka Ustavnog suda dostavljena je punomoćniku podnositelja zahtjeva 26. svibnja 2014. godine.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO I PRAKSA

A. Mjerodavno domaće pravo

1. Ustav

22. Mjerodavne odredbe Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine br. 56/1990, uz daljnje izmjene i dopune) glase kako slijedi:

Članak 29.

„(1) Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama, ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela.“

Članak 31.

„(1) Nitko ne može biti kažnjen za djelo koje prije nego je počinjeno nije bilo utvrđeno zakonom ili međunarodnim pravom kao kazneno djelo, niti mu se može izreći kazna koja nije bila određena zakonom. Ako zakon nakon počinjenog djela odredi blažu kaznu, odredit će se takva kazna.“

2. Kazneni zakon

23. Prije stupanja na snagu Kaznenog zakona iz 1997. godine, pitanja materijalnog kaznenog prava bila su uređena Krivičnim zakonom iz 1993. godine i Osnovnim Krivičnim zakonom Republike Hrvatske (Narodne novine br. 31/1993 – pročišćeni tekst).

24. Mjerodavne odredbe Krivičnog zakona iz 1993. godine glasila su kako slijedi:

Primjena Krivičnog zakonodavstva Republike Hrvatske

Članak 2.

„...“

(2) Kod primjene odredaba ovoga Zakona i drugih zakona Republike Hrvatske koji sadrže Krivično-pravne odredbe primjenjuju se i odredbe Osnovnog Krivičnog zakona Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 31/93 – pročišćeni tekst).“

Značenje zakonskih izraza u ovom zakonu

Članak 3.

„...“

(4) Odgovorna osoba je osoba u pravnoj osobi kojoj je s obzirom na njene dužnosti ili na temelju posebnog ovlaštenja povjeren određeni krug poslova koji se odnose na izvršavanje propisa ili drugoga općeg akta pravne osobe u upravljanju imovinom, ili se odnose na rukovođenje proizvodnim ili nekim drugim gospodarskim procesom ili na [oblik] nadzor[a] nad njima. Odgovornom osobom smatra se i službena osoba kad su u pitanju radnje kod kojih je kao izvršitelj označena odgovorna osoba, a nisu predviđene u poglavlju o Krivičnim djelima protiv službene dužnosti, odnosno kao krivična djela službene osobe predviđene u nekoj drugoj glavi ovoga Zakona.

(5) Kad je kao izvršitelj određenih krivičnih djela označena službena osoba ili odgovorna osoba, osobe navedene u stavku ... 4. ovoga članka mogu biti izvršitelji tih djela, ukoliko iz obilježja pojedinog djela ili iz pojedinog propisa ne proizlazi da izvršitelj može biti samo neka od tih osoba.“

KRIVIČNA DJELA PROTIV SLUŽBENE DUŽNOSTI I JAVNIH OVLAŠTENJA
Zloupotreba položaja i ovlaštenja
Članak 215.

„(1) Službena ili odgovorna osoba koja u namjeri da sebi ili drugom pribavi kakvu ne imovinsku korist ili da drugom nanese kakvu štetu iskoristi svoj položaj ili ovlaštenje, prekorači granice svog ovlaštenja ili ne obavi dužnost, kaznit će se zatvorom do tri godine.

...

(3) Ako je djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena protupravna imovinska korist, ukoliko ne postoje obilježja nekoga drugoga krivičnog djela, počinitelj će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

...

(5) Ako vrijednost pribavljene imovinske koristi premašuje dva milijuna hrvatskih dinara,² počinitelj će se kazniti zatvorom najmanje tri godine.³

25. Mjerodavnim odredbama Osnovnog Krivičnog zakona bilo je predviđeno kako slijedi:

ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM
Temelj oduzimanja imovinske koristi
Članak 79.

„(1) Nitko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu Krivičnim djelom.

(2) Korist [pribavljena krivičnim djelom] ... oduzet će se sudskom odlukom kojom se utvrđuje da je krivično djelo počinjeno, uz uvjete predviđene ovim zakonom.“

26. Kazneni zakon iz 1993. godine i Osnovni Krivični zakon stavljeni su izvan snage donošenjem Kaznenog zakona iz 1997. godine koji je stupio na snagu 1. siječnja 1998. godine.

27. Mjerodavnim odredbama Kaznenog zakona iz 1997. godine bilo je predviđeno kako slijedi:

---

1. Nakon promjene valute u hrvatske kune, izmjenama i dopunama Krivičnog zakona iz 1993. godine u travnju 1996. godine (Narodne novine br. 28/1996) riječi: „dva milijuna hrvatskih dinara“ zamijenjene su riječima: „sto tisuća kuna“.

2. Najduža kazna zatvora iznosila je petnaest ili, iznimno, dvadeset godina (članak 35. Osnovnog Krivičnog zakona)

GLAVA PRVA (I.)
TEMELJNE ODREDBE
Obvezna primjena blažeg zakona
Članak 3.

„(1) Prema počinitelju se primjenjuje zakon koji je bio na snazi u vrijeme kad je kazneno djelo počinjeno.

(2) Ako se nakon počinjenja kaznenog djela zakon jedanput ili više puta izmijeni, obvezno će se primijeniti zakon koji je blaži za počinitelja.“

GLAVA OSMA (VIII.)
Oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom ...
Članak 82.

„(1) Nitko ne može zadržati imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom.

(2) Imovinska korist [ostvarena kaznenim djelom] oduzima se sudskom odlukom kojom se utvrđuje da je kazneno djelo počinjeno.“

GLAVA DEVETA (IX.)
Značenje izraza u ovom Zakonu

Članak 89.

”...“

(7) Odgovorna osoba je u smislu ovoga Zakona osoba kojoj je povjeren određeni djelokrug poslova iz područja djelovanja pravne osobe, državnog tijela i tijela lokalne samouprave i uprave i tijela lokalne samouprave.

(8) Kad je kao počinitelj određenih kaznenih djela označena službena ili odgovorna osoba u pravnoj osobi, osobe navedene u stavku ... 7. ovoga članka mogu biti počinitelji tih djela ako iz obilježja pojedinog djela ili pojedinog propisa ne proizlazi da počiniteljem može biti samo neka od tih osoba.“

GLAVA DVADESETIPETA (XXV.)
KAZNENA DJELA PROTIV SLUŽBENE DUŽNOSTI
Zloupotreba položaja i ovlasti
Članak 337.

„(1) Službena ili odgovorna osoba koja s ciljem da sebi ili drugome pribavi kakvu neimovinsku korist ili da drugome prouzroči kakvu štetu iskoristi svoj položaj ili ovlast, prekorači granice svoje ovlasti ili ne obavi dužnost, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

...“

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena imovinska korist, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve koristi, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.“

28. Donošenjem Kaznenog zakona iz 2011. godine Kazneni zakon iz 1997. godine stavljen je izvan snage. Kazneni zakon iz 2011. godine stupio je na snagu 1. siječnja 2013. godine.

29. Mjerodavne odredbe Kaznenog zakona iz 2011. godine (uključujući izmjene i dopune 144/2012) glasile su:

**GLAVA PRVA (I.)
TEMELJNE ODREDBE**

Načelo primjene blažeg zakona i vremensko važenje kaznenog zakonodavstva

Članak 3.

„(1) Prema počinitelju se primjenjuje zakon koji je bio na snazi u vrijeme kad je kazneno djelo počinjeno.

(2) Ako se zakon nakon počinjenja kaznenog djela, a prije donošenja pravomoćne presude, izmijeni jednom ili više puta, primijenit će se zakon koji je najblaži za počinitelja.

(3) Ako se u slučajevima iz stavka 2. ovoga članka izmijeni naziv ili opis kaznenog djela, sud će ispitati postoji li pravni kontinuitet tako da činjenično stanje podvede pod biće odgovarajućeg kaznenog djela iz novog zakona pa ako utvrdi da [kontinuitet] postoji, primijenit će zakon koji je blaži za počinitelja. Nema kaznenog djela ako pravni kontinuitet ne postoji.“

Načelo oduzimanja imovinske koristi

Članak 5.

„Nitko ne može zadržati imovinsku korist ostvarenu protupravnom radnjom.“

**GLAVA ŠESTA (VI.)
ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI ...**

Uvjeti i način oduzimanja imovinske koristi

Članak 77.

„(1) Imovinska korist [ostvarena kaznenim djelom] oduzet će se sudskom odlukom kojom je utvrđeno da je ostvarena protupravna radnja ...“

**GLAVA OSMA (VIII.)
Značenje izraza u ovom zakonu**

Članak 87.

„...“

(6) Odgovorna osoba je fizička osoba koja vodi poslove pravne osobe ili joj je izričito ili stvarno povjereno obavljanje poslova iz područja djelovanja pravne osobe.“

**GLAVA DVADESET ČETVRTA (XXIV.)
Kaznena djela protiv gospodarstva
Zlouporaba povjerenja u gospodarskom poslovanju**

Članak 246.

„(1) Tko u gospodarskom poslovanju povrijedi dužnost zaštite tuđih imovinskih interesa koja se temelji na zakonu, odluci upravne ili sudbene vlasti, pravnom poslu ili odnosu povjerenja i na taj način pribavi sebi ili drugoj osobi protupravnu imovinsku

korist te time ili na drugi način [drugoj osobi] o čijim se imovinskim interesima dužan brinuti prouzroči štetu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili prouzročena znatna šteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.“

GLAVA DVADESET OSMA (XXVIII.)
KAZNENA DJELA PROTIV SLUŽBENE DUŽNOSTI
Zlouporaba položaja i ovlasti
Članak 291.

„(1) Službena ili odgovorna osoba koja iskoristi svoj položaj ili ovlast, prekorači granice svoje ovlasti ili ne obavi dužnost pa time sebi ili drugoj osobi pribavi korist ili drugome prouzroči štetu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili je prouzročena znatna šteta, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.“

30. Što se tiče odnosa između članka 246. Kaznenog zakona iz 2011. godine i mjerodavnih odredbi Kaznenog zakona iz 1997. godine (od kojih su neke u potpunosti ukinute), u konačnom prijedlogu Kaznenog zakona iz 2011. godine s komentarima navedeno je sljedeće pojašnjenje u vezi s člankom 337. Kaznenog zakona iz 1997. godine:

„Zlouporaba povjerenja u gospodarskom poslovanju [iz članka 246.] stupa prvenstveno na mjesto zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 337. stavak 3. i 4. KZ97 u dijelu koji se odnosi na počinitelja kao odgovornu osobu, koji djelo čini u gospodarskom poslovanju. Na taj će se način otkloniti neodrživo stajalište Kaznenog zakona [iz 1997. godine] prema kojem se temeljno gospodarsko kazneno djelo smatra kaznenim djelom protiv službene dužnosti. Ujedno će se otkloniti i brojne pravnotehničke slabosti članka 337. KZ97 ([kao što je] prilagođenost opisa radnje službeničkim odnosima, a ne onima u gospodarstvu ...).“

3. Mjerodavna praksa

31. U svojoj sudskoj praksi, Vrhovni je sud presudio da postoji pravni kontinuitet između kaznenog djela iz članka 337. Kaznenog zakona iz 1997. godine i članka 246. Kaznenog zakona iz 2011. godine. Štoviše, kad je utvrđivao koja je odredba blaža za optuženike, Vrhovni se sud pozvao na svoje tumačenje potrebne vrijednosti pribavljene imovinske koristi ili uzrokovane štete kao bitnog obilježja kaznenog djela na temelju tih odredbi (članka 337. stavka 4. Kaznenog zakona iz 1997. godine i članka 246. stavka 2. Kaznenog zakona iz 2011. godine). Budući da je u pravnom shvaćanju br. Su-IV k-4/2012-57 Kaznenog odjela Vrhovnog suda od 27. prosinca 2012. godine ta vrijednost povećana na 60.000,00 kuna umjesto vrijednosti određene kao obilježje kaznenog djela na temelju Kaznenog zakona iz 1997. godine (30.000,00 kuna), Vrhovni je sud smatrao da je Kazneni zakon iz 2011. godine blaži jer je njime propisan viši iznos pribavljene imovinske koristi ili štete potreban da bi postupanje predstavljalo kazneno djelo iz

članka 246. stavka 2. Kaznenog zakona iz 2011. godine (vidi, primjerice, I KŽ-226/11-8 od 19. veljače 2013.; I KŽ-24/71-7 od 30. siječnja 2013.; I KŽ-65/13-4 od 13. veljače 2013.; I KŽ-927/11-6 od 9. travnja 2013.; I KŽ-582/10-6 od 10. travnja 2013.; I KŽ-788/12-4 od 23. travnja 2013.; I KŽ-12/34-4 od 29. svibnja 2013.; i KŽ-Us-109/14-4 od 16. listopada 2014.; vidi također stavak 15. ove odluke).

32. Vrhovni je sud na sljedeći način objasnio svoje stajalište (I KŽ-226/11-8 od 19. veljače 2013.):

„Vrhovni sud Republike Hrvatske [je], kao sud drugog stupnja, po službenoj dužnosti usporedio stari i novi Kazneni zakon i utvrdio kako u konkretnom slučaju treba umjesto čl. 337. st. 4. KZ/97 primijeniti odredbu čl. 246. st. 2. KZ/11 neovisno što je zapriječena kazna ostala ista. Prilikom ocjene pravnog kontinuiteta kaznenog djela zlouporaba položaja i ovlasti (čl. 337. KZ/97) ... treba voditi računa o novom kaznenom djelu Zlouporaba povjerenja u gospodarskom poslovanju (čl. 246. KZ/11). Biće ovog novog kaznenog djela odgovara i kaznenom djelu zlouporaba položaja i ovlasti (čl. 337 KZ/97) jer novo kazneno djelo zlouporaba položaja i ovlasti (čl. 291/11) sada obuhvaća samo postupke protiv službene dužnosti. Nadalje, prilikom ocjene koji je zakon blaži, valja voditi računa da je nakon donošenja novog Kaznenog zakona, Kazneni odjel Vrhovnoga suda Republike Hrvatske donio pravna shvaćanja (broj Su-IV k-4/2012-57) o visinama neodređenih vrijednosti, prema kojima je novi Kazneni zakon blaži za počinitelja jer zakonsko obilježje „znatna imovinska korist“, odnosno „znatna šteta“ kod kaznenih djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. st. 2. KZ/11 postoji [samo] kada vrijednost imovinske koristi, odnosno štete prelazi 60.000,00 kuna.“

33. Vrhovni je sud naveo i sljedeće pojedinosti o usporedbi vrijednosti pribavljene imovinske koristi ili uzrokovane štete potrebne za kazneno djelo na temelju mjerodavnih odredbi Kaznenih zakona iz 1997. i 2011. godine (I KŽ-788/12-4 od 23. travnja 2013.):

„[P]rema pravnom shvaćanju Kaznenog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj Su-IV k-4/2012-57 od 27. prosinca 2012. o visinama neodređenih vrijednosti koje su zakonsko obilježje kaznenih djela, zakonsko obilježje „znatna imovinska korist“, odnosno „znatna šteta“ kod kaznenog djela iz članka 246. stavak 2. KZ/11 postoji kada vrijednost imovinske koristi, odnosno štete prelazi 60.000,00 kuna, dok je prema ranijem pravnom shvaćanju ovoga suda vrijednost „znatne imovinske koristi“ kod kaznenog djela iz članka 337. stavak 4. KZ/97 postojala kada vrijednost te imovinske koristi prelazi iznos od 30.000,00 kuna. Kako je, dakle, povišen imovinski limit potreban za ostvarenje kvalificiranog oblika kaznenog djela, to je KZ/11 za optuženika blaži od KZ/97.“

34. U predmetu br. U-III-4149/2014 od 24. srpnja 2015. godine, Ustavni je sud naglasio da, ako se Kazneni zakon nekoliko puta promijeni u razdoblju između vremena kada je kazneno djelo počinjeno i donošenja relevantne presude, mjerodavni kazneni sudovi moraju pružiti dostatno obrazloženje za svako pitanje kontinuiteta kaznenog djela – u tom predmetu, kontinuiteta između članka 215. Krivičnog zakona iz 1993. godine, članka 337. Kaznenog zakona iz 1997. godine i članka 291. Kaznenog zakona iz 2011. godine (zlouporaba položaja i ovlasti).

35. U ovom predmetu, članak 215. Krivičnog zakona iz 1993. godine bio je na snazi u vrijeme počinjenja kaznenog djela, ali je podnositelj žalbe bio optužen i osuđen u prvom stupnju na temelju članka 337. Kaznenog zakona iz 1997. godine. Međutim, povodom žalbe Vrhovni sud prekvalificirao je njegovu osudu, primijenivši članak 291. Kaznenog zakona iz 2011. godine, koji je, u skladu sa svojim gore navedenim pristupom (vidi stavak 31. ove odluke), smatrao blažom odredbom od članka 337. Kaznenog zakona iz 1997. godine.

36. Ustavni sud kritizirao je odluke nižih sudova, koji nisu pružili nikakvo obrazloženje o primjenjivosti članka 215. Krivičnog zakona iz 1993. godine, na temelju koje je odredbe osporeno postupanje bilo kriminalizirano u vrijeme kada se navodno dogodilo. S tim u vezi, Ustavni je sud istaknuo sudsku praksu Vrhovnog suda u vezi s primjenom članka 215. stavaka 1., 3. i 5. Krivičnog zakona iz 1993. godine, ukazujući na to su nadležni kazneni sudovi, prije nego što odluče o primjenjivosti te odredbe, morali ispitati predstavlja li osporeno postupanje neko drugo kazneno djelo.

37. Ustavni je sud također kritizirao praksu Vrhovnog suda prema kojoj je vrijednost pribavljene imovinske koristi ili uzrokovane štete koja je bila potrebna kako bi se dosegao prag relevantnog kaznenog djela iz članka 337. stavka 4. Kaznenog zakona iz 1997. godine i članka 291. stavka 2. Kaznenog zakona iz 2011. godine bila jedini kriterij za utvrđivanje koji je zakon blaži za optuženika (vidi stavke 31. - 33. ove odluke).

38. Ukratko, Ustavni je sud smatrao da su odluke nižih sudova, koje nisu bile dostatno obrazložene u pogledu primjene mjerodavnog kaznenog zakona, ukazivale na to da je zakon bio proizvoljno primijenjen u suprotnosti s člankom 29. stavkom 1. i člankom 31. stavkom 1. Ustava.

PRIGOVORI

39. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da ne postoji kontinuitet između zakonske odredbe kaznenog zakona na temelju koje bio optužen i odredbe na temelju koje je bio osuđen. Predmet je komuniciran na temelju članaka 6. i 7. Konvencije.

I. PRAVO

40. Sud na početku napominje da se prigovorima podnositelja zahtjeva prvenstveno otvara pitanje na temelju članka 7. Konvencije. Sud, kao gospodar karakterizacije koja se u pravu daje činjenicama predmeta, smatra, uzimajući u obzir svoju sudsku praksu (vidi stavke 48. - 54. ove odluke), da njegove prigovore treba razmotriti na temelju članka 7. Konvencije (usporedi *Žaja protiv Hrvatske*, br. 37462/09, stavak 64., 4. listopada 2016.), koji u mjerodavnom dijelu glasi kako slijedi:

Članak 7.

“1. Nitko ne može biti proglašen krivim za kazneno djelo počinjeno činom ili propustom koji, u času počinjenja, po unutarnjem ili po međunarodnom pravu nisu bili predviđeni kao kazneno djelo. Isto se tako ne može odrediti teža kazna od one koja je bila primjenjiva u času kad je kazneno djelo počinjeno.

...”

A. Tvrdnje stranaka

1. Vlada

41. Vlada je tvrdila da podnositelj zahtjeva nije otvorio ni potkrijepio nijedno pitanje na temelju članka 6. Konvencije. Također je smatrala da članci 6. i 7. Konvencije nisu primjenjivi u ovom predmetu jer su se prigovori podnositelja zahtjeva odnosili samo na njegovo nezadovoljstvo pravnom kvalifikacijom njegovog kaznenog djela, što ne predstavlja pitanje na temelju tih odredbi. Isto vrijedi i za sva pitanja koja se odnose na oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, koje se ne može smatrati kaznom.

42. U svakom slučaju, prema mišljenju Vlade, razlozi za pravnu kvalifikaciju kaznenog djela podnositelja zahtjeva bili su dovoljno jasni. To je vidljivo iz načina na koji je nadležni sud ispitao i potvrdio optužnicu te obrazloženja presuda Županijskog suda i Vrhovnog suda kojima je podnositelj zahtjeva proglašen krivim za djelo koje mu je na stavljeno teret. Štoviše, Vrhovni je sud pružio dostatno obrazloženje za primjenu Kaznenog zakona iz 2011. godine. Ta odluka Vrhovnog suda bila je u skladu s mjerodavnim domaćim pravom i praksom. Također je rezultirala primjenom zakona koji je bio blaži za podnositelja, zbog čega mu je kazna bila smanjena za šest mjeseci.

43. Vlada je dalje tvrdila da je postupanje za koje je podnositelj zahtjeva bio optužen bilo predviđeno svim važećim zakonima, odnosno Krivičnim zakonom iz 1993. godine i Kaznenim zakonima iz 1997. i 2011. godine. Kontinuitet relevantnog kažnjivog djela bio je podložan sudskom tumačenju, što je bilo neizbježno u slučaju kada se Kazneni zakon više puta mijenjao. S tim u vezi, Vlada je objasnila da članak 215. Krivičnog zakona iz 1993. godine – koji su domaće vlasti smatrale primjerenom odredbom primjenjivom u predmetu podnositelja zahtjeva – odražava nekadašnje socijalističko uređenje odnosa u gospodarstvu, u kojima granice između obavljanja službenih javnih dužnosti i sudjelovanja u gospodarskim djelatnostima nisu bile najjasnije. Takvo je rješenje zatim preneseno u članak 337. Kaznenog zakona iz 1997. godine. Međutim, u pogledu kvalificiranog oblika kaznenog djela (o kojem je riječ u ovom predmetu), članak 337. Kaznenog zakona iz 1997. godine bio je blaža odredba od članka 215. Krivičnog zakona iz 1993. godine: potonjom je odredbom bila predviđena

kazna zatvora u trajanju od tri do petnaest godina, dok je prvom navedenom odredbom bila predviđena kazna zatvora u trajanju od jedne do deset godina.

44. Ta nejasnoća glede obavljanja službenih javnih dužnosti i gospodarskih djelatnosti riješena je donošenjem Kaznenog zakona iz 2011. godine. U tom Zakonu nije dekriminalizirano takvo postupanje, već se u njemu samo razlikuju kaznena djela protiv službene dužnosti (sada predviđena člankom 291.) i kaznena djela protiv gospodarstva (sada predviđena člankom 246.). Prema tome, u pogledu kaznenih djela protiv gospodarstva – o kojima je riječ u predmetu podnositelja zahtjeva – postoji pravni kontinuitet između članka 337. Kaznenog zakona iz 1997. godine i članka 246. Kaznenog zakona iz 2011. godine. To je jasno naznačeno u relevantnom prijedlogu zakona i dosljednoj sudskoj praksi Vrhovnog suda.

45. Pozivajući se na sudsku praksu Vrhovnog suda, Vlada je također tvrdila da je članak 246. Kaznenog zakona iz 2011. godine, u usporedbi s člankom 215. Krivičnog zakona iz 1993. godine i člankom 337. Kaznenog zakona iz 1997. godine, najblaža odredba o kaznenim djelima za koja je podnositelj zahtjeva bio optužen. S tim u vezi, Vlada je istaknula da je kazna podnositelja zahtjeva smanjena nakon što je Vrhovni sud prekvalificirao njegovu osudu na temelju članka 246. Kaznenog zakona iz 2011. godine. Također je istaknula da je oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom bilo moguće na temelju svih tih Kaznenih zakona pa se time ne može otvoriti pitanje retroaktivne primjene zakona.

2. Podnositelj zahtjeva

46. Podnositelj zahtjeva ustvrdio je da je bio osuđen na temelju članka 246. stavaka 1. i 2. Kaznenog zakona iz 2011. godine zbog zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju, koje kazneno djelo nije postojalo na temelju Krivičnog zakona iz 1993. godine (koji je bio na snazi u vrijeme kada je djelo počinjeno) ni Kaznenog zakona iz 1997. godine. Prema njegovom mišljenju, Kaznenim zakonom iz 2011. godine dekriminalizirana je zlouporaba položaja i ovlasti od strane osoba koje sudjeluju u gospodarskom poslovanju, a koje nisu javni dužnosnici. Štoviše, primjenom naknadnog kaznenog zakona, oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom naloženo je pozivanjem na odredbe koje nisu postojale u vrijeme kada je djelo počinjeno (podnositelj zahtjeva citirao je članak 82. Kaznenog zakona iz 1997. godine).

47. Nadalje, podnositelj zahtjeva istaknuo je da su stavci 1., 3. i 5. članka 215. Krivičnog zakona iz 1993. godine bili primjenjivi samo ako nisu postojala obilježja nekog drugog kaznenog djela, što nije bilo predviđeno na temelju članka 337. Kaznenog zakona iz 1997. godine ni bilo kojom mjerodavnom odredbom Kaznenog zakona iz 2011. godine. Međutim, osim te razlike, kazneno djelo iz članka 215. Krivičnog zakona iz 1993. godine bilo je istovjetno onom iz članka 337. Kaznenog zakona iz 1997. godine, a odražavalo se i u članku 291. Kaznenog zakona iz 2011. godine, ali ne i u

članku 246., koji je bio potpuno nova odredba. Stoga je, prema mišljenju podnositelja zahtjeva, Vrhovni sud pogrešno utvrdio da postoji kontinuitet između kaznenih djela koja su mu stavljena na teret i članka 246. Kaznenog zakona iz 2011. godine na temelju kojeg je osuđen.

B. Ocjena Suda

1. Opća načela

48. Sud se poziva na opća načela na temelju članka 7. Konvencije, uključujući pravila koja uređuju sukcesiju kaznenih zakona tijekom vremena, izložena u predmetima *Scoppola protiv Italije (br. 2)* [VV], br. 10249/03, stavci 92. - 109., 17. rujna 2009.; *Maktouf i Damjanović protiv Bosne i Hercegovine* [VV], br. 2312/08 i 34179/08, stavci 65. - 66., ECHR 2013 (izvadci); i *Del Río Prada protiv Španjolske* [VV], br. 42750/09, stavci 77. - 93., ECHR 2013.

49. Konkretno, Sud naglašava da je člankom 7. zabranjena retroaktivna primjena kaznenog prava na štetu optuženika. Iako je njime posebice zabranjeno širenje opsega postojećih kaznenih djela na djela koja ranije nisu predstavljala kaznena djela, njime se također postavlja načelo da se kazneno pravo ne smije široko tumačiti na štetu optuženika (vidi, primjerice, gore citirani predmet *Del Río Prada*, stavak 78.).

50. Osim toga, očekivanje da će raspravni sud na svako kažnjivo djelo primijeniti kaznu koju zakonodavac smatra razmjernom u skladu je s načelom vladavine prava, čiji je članak 7. bitan dio. Izricanje teže kazne isključivo zato što je bila propisana u vrijeme počinjenja kaznenog djela značilo bi primjenjivanje na štetu okrivljenika pravila koja uređuju sukcesiju kaznenih zakona tijekom vremena. To bi predstavljalo zanemarivanje bilo kakve zakonodavne promjene povoljne za optuženika koja je mogla nastati prije osude i daljnje izricanje kazni koje država – i zajednica koju predstavlja – sada smatraju prekomjernima. Prema tome, obveza primjene, od nekoliko kaznenih zakona, onoga čije su odredbe najpovoljnije za optuženika predstavlja pojašnjenje pravila o sukcesiji kaznenih zakona, što je u skladu s još jednim bitnim elementom članka 7., odnosno predvidljivošću kazne (vidi gore citirani predmet *Scoppola (br. 2)*, stavak 108.).

51. U skladu s tim, članak 7. stavak 1. Konvencije jamči ne samo načelo zabrane retroaktivnosti strožih kaznenih zakona već i, implicitno, načelo retroaktivnosti blažeg kaznenog zakona. To je načelo sadržano u pravilu da, kad postoje razlike između kaznenog zakona koji je bio na snazi u vrijeme počinjenja kaznenog djela i naknadnih kaznenih zakona koji su doneseni prije donošenja pravomoćne presude, sudovi moraju primijeniti zakon čije su odredbe najpovoljnije za okrivljenika (*ibid.*, stavak 109.).

52. U pogledu prekvalifikacije optužbi u slučaju sukcesije kaznenih zakona tijekom vremena, Sud ponavlja da, u skladu s gore navedenim općim načelima, ta prekvalifikacija sama po sebi nije u suprotnosti s člankom 7. S

tim u vezi, Sud se ne bavi formalnim kvalifikacijama ili imenima danim kaznenim djelima prema domaćem zakonu. Kako bi se osiguralo da su ispunjene pretpostavke članka 7., dovoljno bi bilo utvrditi da je čin koji je doveo do osude predstavljao, u biti, kazneno djelo prema domaćem zakonu u relevantnom vremenu, bez obzira na različita imena kojima se to djelo nazivalo u različitim razdobljima (vidi *Maksimov protiv Azerbajdžana* (odl.), br. 38228/05, 1. veljače 2007.).

53. Sud također ponavlja kako njegova uloga nije da zamijeni domaće sudove u utvrđivanju činjenica i njihovoj pravnoj kvalifikaciji, pod uvjetom da se navedeno temelji na razumnoj ocjeni dokaza. Općenitije, Sud ističe da je prvenstveno na nacionalnim vlastima, posebice sudovima, da rješavaju probleme tumačenja domaćeg prava. Njegova je uloga stoga ograničena samo na utvrđivanje jesu li učinci tog tumačenja u skladu s Konvencijom.

54. Međutim, ovlasti Suda za preispitivanje moraju biti veće kada samo konvencijsko pravo, članak 7. u ovom predmetu, zahtijeva postojanje pravne osnove za osuđujuću presudu i kaznu. Sud je na temelju članka 7. stavka 1. dužan ispitati postoji li istovremeno pravna osnova za osuđujuću presudu protiv podnositelja zahtjeva te se, posebice, mora uvjeriti da je ishod do kojeg su došli nadležni domaći sudovi bio u skladu s člankom 7. Konvencije. Ukratko, Sud mora ispitati postoji li dovoljno jasna pravna osnova za osuđujuću presudu protiv podnositelja zahtjeva (vidi *Rohlena protiv Češke Republike* [VV], br. 59552/08, stavci 51. - 52., ECHR 2015, i u njemu citirane predmete).

2. Primjena navedenih načela na ovaj predmet

55. Sud smatra da nije potrebno odgovoriti na sve tvrdnje Vlade jer je prigovor podnositelja zahtjeva nedopušten iz sljedećih razloga.

56. Sud napominje da podnositelj zahtjeva nije osporio da su njegova djela predstavljala kazneno djelo koje je bilo definirano s dovoljno dostupnosti i predvidljivosti u vrijeme kad je počinjeno. Umjesto toga, tvrdio je da nije postojao kontinuitet između mjerodavne odredbe Kaznenog zakona koji je bio na snazi u vrijeme kad je djelo počinjeno (članak 215., stavci 1., 3. i 5. Krivičnog zakona iz 1993.), Kaznenog zakona iz 1997. godine (članak 337.) i Kaznenog zakona iz 2011. godine (članak 246. stavak 2.), koji su primijenjeni u odnosu na njegovu osudu.

57. U tim okolnostima, s obzirom na svoju sudsku praksu, Sud mora ispitati je li, s obzirom na relevantnu sukcesiju kaznenih zakona tijekom vremena (Krivični zakon iz 1993. godine i Kazneni zakoni iz 1997. i 2011. godine), primjena kaznenog zakona bila dovoljno predvidljiva i jesu li domaći sudovi primijenili zakon čije su odredbe bile najpovoljnije za podnositelja zahtjeva.

58. Sud napominje da je, u mjeri u kojoj je to relevantno za ovaj predmet, protiv podnositelja zahtjeva prvobitno podignuta optužnica na temelju članka 215. stavaka 1., 3. i 5. Krivičnog zakona iz 1993. godine zbog zloupotrebe

položaja i ovlaštenja u vezi s njegovom gospodarskom djelatnošću kao upravitelja društva P.V. Optužen je da je zajedno s ostalim suoptuženicima, korištenjem krivotvorenih računa, protupravno pribavio imovinsku korist u iznosu većem od 4.000.000,00 kuna (vidi stavke 4. - 5. ove odluke). Tu je optužnicu potvrdilo izvanraspravno vijeće Županijskog suda te je predmet upućen na suđenje (vidi stavak 7. ove odluke).

59. U tom kontekstu, Sud napominje da u svojem prigovoru protiv optužnice podnositelj zahtjeva nije osporio pravnu kvalifikaciju optužbi na temelju članka 215. stavaka 1., 3. i 5. Krivičnog zakona iz 1993. godine niti je tvrdio da se trebala primijeniti neka druga odredba. Zapravo, osporio je samo činjenična utvrđenja na kojima se temeljila optužnica te je tvrdio da se osporeno postupanje trebalo okvalificirati kao jedno kazneno djelo iz članka 215. stavaka 1., 3. i 5., u vezi s člankom 206. stavkom 1. (krivotvorenje isprava) Krivičnog zakona iz 1993. godine (vidi stavak 6. ove odluke). Potvrđujući optužnicu, izvanraspravno vijeće Županijskog suda prihvatilo je primjenjivost članka 215. stavaka 1., 3. i 5., ne smatrajući da bi se osporeno postupanje trebalo okvalificirati na temelju neke druge odredbe Kaznenog zakona (vidi stavak 7. ove odluke).

60. Nakon što je na snagu stupio Kazneni zakon iz 1997. godine, podnositelj zahtjeva pozvao je raspravni sud da tužiteljstvu naloži da izmijeni optužnicu u skladu s relevantnim promjenama zakona. Smatrao je da je odredba slična onoj iz članka 215. stavaka 1., 3. i 5. Krivičnog zakona iz 1993. godine sada bila predviđena na temelju članka 337. Kaznenog zakona iz 1997. godine (vidi stavak 8. ove odluke). Tužitelj je izmijenio optužnicu, tereteći podnositelja zahtjeva za kaznena djela na temelju članka 337. stavaka 1., 3. i 4. Kaznenog zakona iz 1997. godine. Tužitelj je smatrao da je Kazneni zakon iz 1997. godine povoljniji za podnositelja zahtjeva (vidi stavak 9. ove odluke). Podnositelj zahtjeva kasnije je osuđen na temelju te odredbe u prvostupanjskom postupku pred Županijskim sudom (vidi stavak 12. ove odluke).

61. S tim u vezi, Sud napominje da je člankom 215. stavcima 1., 3. i 5. Krivičnog zakona iz 1993. godine, koje odredbe su bile primjenjive u vrijeme počinjenja osporenih djela, bila propisana kazna zatvora u trajanju od tri do petnaest (ili potencijalno čak dvadeset) godina (vidi stavke 23. - 24. ove odluke). S druge strane, na temelju članka 337. stavaka 1., 3. i 4. Kaznenog zakona, kazna zatvora bila je propisana u rasponu od jedne do deset godina (vidi stavak 27. ove odluke). Prema tome, na temelju Kaznenog zakona iz 1997. godine, i minimum i maksimum zakonski propisane kazne bio je povoljniji za podnositelja zahtjeva (vidi, nasuprot tome, gore citirani predmet *Maktouf i Damjanović*, stavak 68.).

62. Za razliku od članka 215. stavaka 1., 3. i 5. Krivičnog zakona iz 1993. godine, koji se primjenjivao samo ako osporena djela nisu predstavljala neko drugo kazneno djelo, u članku 337., stavcima 1., 3. i 4. Kaznenog zakona iz 1997. godine nije bila uključena takva odredba. Međutim, Sud napominje da

u predmetu podnositelja zahtjeva nikada nije bilo upitno da se relevantna kvalifikacija na temelju članka 215. stavaka 1., 3. i 5. Krivičnog zakona iz 1993. godine (ili članka 337. stavaka 1., 3. i 4. Kaznenog zakona iz 1997. godine) treba zamijeniti nekom drugom odredbom. S tim u vezi, kao što je već navedeno, podnositelj zahtjeva prvobitno je bio optužen na temelju članka 215. stavaka 1., 3. i 5. Krivičnog zakona iz 1993. godine, a tu je optužnicu i pravnu kvalifikaciju djela potvrdio nadležni sud (vidi, nasuprot tome, stavke 35. - 36. ove odluke, koji se odnose na predmet u kojem je podnositelj žalbe prvobitno bio optužen na temelju članka 337. Kaznenog zakona, iako je članak 215. Krivičnog zakona iz 1993. godine bio primjenjiv u vrijeme počinjenja relevantnog kaznenog djela).

63. Nadalje, proglašavajući podnositelja zahtjeva krivim, raspravni je sud utvrdio da izvedeni dokazi i činjenice utvrđene tijekom postupka ne ostavljaju mjesta sumnji da je podnositelj počinio kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti, a te je zaključke potvrdio i Vrhovni sud (vidi stavke 12. i 15. ove odluke). Sa svoje strane, Sud ne smatra da su ti zaključci utemeljeni na nerazumnoj ocjeni dokaza pa stoga ne nalazi razlog da ih dovodi u pitanje (vidi gore citirani predmet *Rohlena*, stavak 51.). U svakom slučaju, Sud napominje da su tvrdnje podnositelja zahtjeva u pogledu supsidijarne primjenjivosti članka 215. stavaka 1., 3. i 5. Krivičnog zakona iz 1993. godine, kao i njezinog učinka na primjenjivost članka 337. stavaka 1., 3. i 4. Kaznenog zakona, nejasne i nepotkrijepljene (vidi stavak 47. ove odluke).

64. Prema tome, s obzirom na gore navedena razmatranja, nema razloga smatrati da, usprkos povoljnijem minimumu i maksimumu zakonom propisane kazne, članak 337. stavci 1., 3. i 4. Kaznenog zakona iz 1997. godine nije predstavljao povoljniju odredbu za podnositelja zahtjeva od članka 215. stavaka 1., 3. i 5. Krivičnog zakona iz 1993. godine koji je bio na snazi u vrijeme počinjenja djela. U tim okolnostima, Sud smatra da se ne otvara nikakvo pitanje na temelju članka 7. Konvencije u pogledu retroaktivne primjene članka 337. stavaka 1., 3. i 4. Kaznenog zakona iz 1997. godine na predmet podnositelja zahtjeva.

65. Nadalje, Sud napominje da zbog naknadnih promjena kaznenog zakonodavstva članak 337. stavci 1., 3. i 4. Kaznenog zakona iz 1997. godine nije ostao na snazi. U vrijeme kada je Vrhovni sud ispitivao predmet podnositelja zahtjeva, zakon se promijenio, a članak 337. stavci 1., 3. i 4. Kaznenog zakona iz 1997. godine podijeljen je na dvije različite odredbe Kaznenog zakona iz 2011. godine: članak 246. u odnosu na zlouporabu povjerenja u gospodarskom poslovanju; i članak 291. u odnosu na zlouporabu položaja i ovlasti u obavljanju službenih dužnosti (vidi stavke 29. - 30. i 32. ove odluke). Nakon te zakonodavne promjene, djelujući *proprio motu* kako bi utvrdio koji je zakon najpovoljniji za podnositelja zahtjeva (vidi stavak 29. ove odluke), Vrhovni je sud prekvalificirao prvostupanjsku osudu podnositelja zahtjeva te ga je osudio na temelju članka 246. stavka 2.

Kaznenog zakona 2011. godine, smanjujući mu kaznu zatvora za šest mjeseci (vidi stavak 14. ove odluke).

66. S tim u vezi, Sud napominje da je osnovno načelo prigovora podnositelja zahtjeva nepostojanje kontinuiteta između članka 337. stavaka 1., 3. i 4. Kaznenog zakona iz 1997. godine i članka 246. stavka 2. Kaznenog zakona iz 2011. godine. Međutim, Sud napominje da je, u vezi s kaznenim djelima koje su počinile odgovorne osobe obavljajući gospodarsku djelatnost, kontinuitet između te dvije odredbe bio jasno utvrđen i da je već bio objašnjen u postupku donošenja izmjena i dopuna zakona (vidi stavak 30. ove odluke). Štoviše, u svojoj opsežnoj sudskoj praksi o tom pitanju, Vrhovni je sud primijenio isti pristup utvrdivši da postoji kontinuitet između tih dviju odredbi (vidi stavke 31. - 33. ove odluke). Stoga, budući da ne nalazi nikakav razlog da to stajalište dovede u pitanje, Sud smatra da je kontinuitet između tih dviju odredbi podnositelju zahtjeva bio dovoljno jasan i predvidljiv.

67. Što se tiče pitanja koja je odredba bila najpovoljnija za podnositelja zahtjeva, Sud napominje da je raspon između minimuma i maksimuma kazne zatvora na temelju dviju odredbi bio isti, odnosno od jedne do deset godina (vidi stavke 27. i 29. ove odluke). Međutim, u svojoj dosljednoj sudskoj praksi, Vrhovni je sud smatrao da je članak 246. stavak 2. Kaznenog zakona iz 2011. godine blaži, jer je njime predviđen veći iznos pribavljene protupravne imovinske koristi ili štete potreban da bi postupanje predstavljalo kvalificirani oblik kaznenog djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju (vidi stavke 31. - 33. ove odluke). Dakle, kao što je već navedeno, primjenjujući članak 246. stavak 2. Kaznenog zakona iz 2011. godine kao blažeg zakona na podnositeljev predmet, Vrhovni sud smatrao je da mu kazna treba biti smanjena za šest mjeseci.

68. S tim u vezi, Sud je primio na znanje kritiku sudske prakse Vrhovnog suda upućenu od strane Ustavnog suda prema kojoj praksi je vrijednost pribavljene imovinske koristi ili uzrokovane štete bila presudna pri odlučivanju koji je zakon blaži za optuženika (vidi stavak 37. ove odluke). Međutim, Sud ponavlja da njegov zadatak nije preispitivati *in abstracto* je li retroaktivna primjena nekog kaznenog zakona sama po sebi nespojiva s člankom 7. Konvencije. To se pitanje mora ocjenjivati na osnovi svakog pojedinog predmeta, uzimajući u obzir posebne okolnosti svakog predmeta i, posebice, pitanje jesu li domaći sudovi primijenili zakon čije su odredbe najpovoljnije za okrivljenika (vidi gore citirani predmet *Maktouf i Damjanović*, stavak 65.).

69. U ovom predmetu, imajući u vidu nedvojbeno povoljniji učinak primjene članka 246. stavka 2. Kaznenog zakona iz 2011. godine u predmetu podnositelja zahtjeva i utvrdivši da postoji kontinuitet između te odredbe i članka 337. stavaka 1., 3. i 4. Kaznenog zakona iz 1997. godine, Sud je uvjeren da su domaći sudovi primijenili zakon čije su odredbe bile najpovoljnije za podnositelja zahtjeva. U svakom slučaju, Sud napominje da podnositelj zahtjeva nije iznio nikakve argumente kojima bi ukazao na to da

je Vrhovni sud pogriješio u svom zaključku da je članak 246. stavak 2. Kaznenog zakona iz 2011. godine blaža odredba od članka 337. stavaka 1., 3. i 4. Kaznenog zakona iz 1997. godine.

70. Konačno, u dijelu u kojem je podnositelj zahtjeva prigovorio oduzimanju imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, Sud napominje da je primjena te mjere bila predviđena svim kaznenim zakonima koji su primijenjeni u njegovom predmetu (vidi stavke 23. - 25., 27. i 29. ove odluke) pa se time ne otvara nikakvo pitanje retroaktivnosti (vidi, nasuprot tome, *Welch protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 9. veljače 1995., stavak 26., Serija A br. 307-A).

71. S obzirom na gore navedena razmatranja, Sud je uvjeren da način na koji su mjerodavne odredbe kaznenog zakona primijenjene u predmetu podnositelju zahtjeva, uzimajući u obzir sukcesiju Kaznenih zakona (Krivičnog zakona iz 1993. godine i Kaznenih zakona iz 1997. i 2011. godine), nije bio u suprotnosti s pretpostavkama članka 7. Konvencije.

72. Sud stoga utvrđuje da je prigovor podnositelja zahtjeva očigledno neosnovan i mora se odbaciti u skladu s člankom 35. stavkom 3. točkom (a) i stavkom 4. Konvencije.

Iz tih razloga Sud jednoglasno

Utvrđuje da je zahtjev nedopušten.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 26. ožujka 2020.

Renata Degener
Tajnica

Krzysztof Wojtyczek
Predsjednik

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524